

ARTIKLER

27

**INNTEKTS- OG FORMUESSKATT-
LEGGING AV NORSKE KAPITAL-
PLASSERINGER I UTLANDET**

Av Hallvard Borgenvik

**INCOME AND NET WEALTH TAXES
OF NORWEGIAN INVESTMENT
IN FOREIGN COUNTRIES**

OSLO 1969

STATISTISK SENTRALBYRÅ

ARTIKLER FRA STATISTISK SENTRALBYRÅ NR. 27

**INNTEKTS- OG FORMUESSKATT-
LEGGING AV NORSKE KAPITAL-
PLASSERINGER I UTLANDET**

Av Hallvard Borgenvik

**INCOME AND NET WEALTH TAXES
OF NORWEGIAN INVESTMENT
IN FOREIGN COUNTRIES**

OSLO 1969

Forord

Skattleggingen av kapitalplasseringer i utlandet blir bestemt av skattereglene i de berørte land og av skatteavtalene som Norge har inngått med andre land. Denne framstillingen tar sikte på å gi en oversikt over de hovedprinsipper som ligger til grunn ved skattleggingen av plasseringer i utlandet sammenliknet med skattleggingen av tilsvarende plasseringer innenlands. Eksempler basert på forenklete forutsetninger illustrerer hvordan de ulike regler påvirker nettoavkastningen av plasseringene.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 2. mai 1969.

Odd Aukrust

Preface

The taxation of investment abroad is determined by the tax legislation in the countries involved and by the double taxation conventions which Norway has concluded with various countries. The aim of this study is to give an outline of the basic principles followed in taxing Norwegian investment abroad compared with the taxation of domestic investment. Examples illustrate how the different tax regulations effect net profit from investment abroad.

Central Bureau of Statistics, Oslo, 2 May 1969.

Odd Aukrust

Innhold

	Side
1. Innledning	7
2. Skattleggingsprinsipper	8
a. Internasjonal dobbeltskattlegging	8
b. Den norske skattelovgivning	10
c. Skatteavtalene.....	11
3. Plassering i aksjer	14
a. Aksjonærskatter	14
b. Selskapsskatter	23
c. Selskapsskatter og aksjonærskatter sett under ett	27
d. Norges andel av aksjonærskatten	31
e. Andre overføringer enn aksjeutbytte	33
4. Andre kapitalplasseringer enn i aksjer	34
5. Konklusjon	35
Sammendrag på engelsk	38

Contents

	Page
1. Introduction	7
2. Principles of taxation	8
a. Double taxation of foreign investment	8
b. Norwegian statutory provisions	10
c. Tax treaties	11
3. Investment in stocks	14
a. Taxation of stockholders	14
b. Taxation of companies	23
c. Total corporate and dividend taxes	27
d. Norwegian share of the dividend taxes	31
e. Transfers other than dividends	33
4. Other capital investments	34
5. Conclusion	35
English summary	38

1. Innledning

Etter vanlig økonomisk teori vil kapitalplasseringer under ellers like forhold fortrinnsvis finne sted i det geografiske område hvor forventet nettoavkastning er høyest. Dette gjelder forutsatt at ikke hensynet til likviditet, sikkerhet osv. motiverer en annen løsning. Innen et enkelt land vil inntekts- og formuesskattene normalt ikke påvirke lokaliseringen, fordi skattereglene stort sett er felles. Områder hvor kapitalen gir størst avkastning før skatt, vil også gi størst avkastning etter skatt¹).

Ved kapitalplasseringer i utlandet sammenholdt med tilsvarende plasseringer innenlands, kan en ikke regne med samme nøytrale virkning av skattene, fordi både utenlandske og innenlandske skatteregler kommer inn i bildet.

Hovedformålet med denne undersøkelsen er å kartlegge hvordan innenlandske og utenlandske skatter påvirker nettoavkastningen av norske kapitalplasseringer i utlandet sammenliknet med tilsvarende plasseringer i Norge. Undersøkelsen er begrenset til direkte skatter av inntekt og formue. Stempelavgifter, konsesjons- og etableringsgebyr eller andre indirekte skatter som påvirker kostnader eller omsetning er holdt utenfor.

De norske kapitalplasseringer i utlandet er forholdsvis ubetydelige. De samlede fordringer overfor utlandet som eies av norske sektorer utenom offentlig forvaltning og finansinstitusjoner utgjorde 4 111 mill. kr. ved utgangen av 1965. En vesentlig del av dette var kommersielle kreditter i forbindelse med utenrikshandel og skipsfart. Bare 267 mill. kr. var plassert i utenlandske aksjer, 89 mill. kr. i ihendehaverobligasjoner og 534 mill. kr. som bankinnskott i utenlandske banker. Når kapitalplasseringer i utlandet er så lite utbredt, er hovedforklaringen neppe den direkte skattleggingen. Andre forhold har sannsynligvis vært

¹ I Norge har myndighetene utformet visse skatteregler med sikte på å påvirke den innenlandske lokaliseringen. Skattereglene innen Nord-Norge-loven og loven om skattefrie fondsavsetninger til investeringer i industrifattige strøk er eksempler på slike ordninger.

mer avgjørende. Etter lov av 14. juli 1950 kan myndighetene legge direkte restriksjoner på kapitaleksporten, selv om internasjonale avtaler til en viss grad begrenser myndighetenes handlefrihet i så måte. Tilsvarende kan andre land hindre kapitalimport eller føre etableringskontroll. En investering i utlandet kan derfor bli uaktuell, selv om den er privatøkonomisk lønnsom.

I det internasjonale samarbeid har spørsmålet om fri kapitalbevegelse og fri etableringsrett vært sterkt framme i debatten. Hvis tendensen i retning av å avvikle de direkte restriksjoner på kapitalplasseringer fortsetter, kan skattleggingen få større betydning. Denne undersøkelsen vil til en viss grad illustrere i hvilken retning skattleggingen vil trekke, hvis de direkte restriksjonene blir avviklet.

2. Skattleggingsprinsipper

a. Internasjonal dobbeltskattlegging.

Begrepet internasjonal dobbeltskattlegging blir brukt når to forskjellige land ut fra sin interne skattelovgivning hver for seg skattlegger samme inntekt og formue. Denne dobbeltskattleggingen kan være tilsiktet ut fra ønsket om å begrense kapitaleksport eller eventuelt kapitalimport. Bakgrunnen kan også være at begge de berørte land ønsker å nyte godt av skatteinntektene i den utstrekning internasjonale kapitaloverføringer likevel kommer i stand. Men ofte er resultatet en utilsiktet virkning av de interne skattesystemer. Historisk sett har hvert enkelt land utformet sitt skattesystem ut fra prinsipper som er blitt ansett å være hensiktsmessige, sett fra vedkommende lands synspunkt, uten at det er lagt avgjørende vekt på å koordinere reglene med systemene i utlandet. Slike utilsiktede resultater fører ikke nødvendigvis alltid til at skattyterne får høyere skatt. Forholdet kan også være det motsatte, nemlig at ukoordinerte regler kan føre til at inntekt eller formue ikke blir skattlagt i det hele tatt.

Inntekts- og formuesskattleggingen i de fleste land bygger på en kombinasjon av to hovedprinsipper, bostedsprinsippet og driftsstedsprinsippet.¹⁾

Tanken om skattemessig likhet har ført til at de fleste land bruker bostedsprinsippet, dvs. skattlegger de personer som er bosatt i vedkommende land for hele inntekten, uansett inntektens art eller hvor

¹ «Driftsstedsprinsippet» erstatter i denne publikasjon det tradisjonelle skattejuridiske uttrykk «prinsippet om stedbunden skattlegging».

inntekten skriver seg fra. Så lenge en ser på skattleggingen i det ene land isolert, forutsetter bostedsprinsippet at også inntekt i utlandet blir skattlagt.

Driftsstedsprinsippet bygger på det syn at landet hvor inntekten oppstår eller hvor formuen er plassert, har en naturlig rett til skatten av vedkommende inntekt og formue. Det blir eksempelvis hevdet å være rimelig at en bedrift er med på å finansiere de offentlige utgifter i det land hvor bedriften ligger, selv om eieren av bedriften er bosatt i et annet land. Prinsippet fører til at inntekt som er skapt i vedkommende land blir skattlagt, selv om den blir overført til utlandet.

Sett at land A baserer skattleggingen utelukkende på bostedsprinsippet, mens land B bygger utelukkende på driftsstedsprinsippet. En investor bosatt i A som investerer i B, vil få skatt i begge land av investeringen, mens en investor bosatt i B som investerer i A ikke vil bli skattlagt for investeringen i noen av landene. Isolert sett vil skattereglene motivere overføringer av kapital fra B til A, og begrense kapitaloverføringer fra A til B.

Hvis begge landene bygde på bostedsprinsippet, skulle skattene ikke motivere kapitaloverføringer i noen bestemt retning, selv om skattenivået i de to land er forskjellig. I hvert av landene ville de innenlandske skattereglene bli anvendt både på innenlandske og utenlandske investeringer, mens skattene i det andre landet ikke ville komme inn i bildet.

Hvis begge land bygde på driftsstedsprinsippet, ville det heller ikke oppstå internasjonal dobbeltskattlegging. Likevel kan kapitaloverføringer være motivert ut fra skattene, hvis skattenivået i de to land er forskjellig. For en investor bosatt i et land med høyt skattenivå, vil det være skattemessig lønnsomt å investere i land med lavere skattenivå.

Det framgår av framstillingen ovenfor at internasjonal dobbeltskattlegging ikke ville oppstå hvis alle land fulgte ett og samme hovedprinsipp, likegyldig om dette var bostedsprinsippet eller driftsstedsprinsippet. Dette gjelder likevel bare under bestemte forutsetninger. Begrepene «bostedsland» og «land hvor inntekten er opptjent» er ikke entydige. Normalt vil det være den interne skattelovgivning som avgjør om en person eller et selskap skattemessig sett er bosatt i vedkommende land eller om inntekten er opptjent der. Hvis reglene ikke er koordinert og de forskjellige land velger ulike definisjonsmessige løsninger, ville det kunne oppstå dobbeltskattlegging eller investor kan helt unngå skatt, selv om alle land formelt bygger på ett felles hovedprinsipp. Enkelte land baserer eksempelvis skatteplikten på statsborgerskap eller

registreringslandet for selskaper, mens andre land legger hovedvekten på om investor er mer eller mindre fast bosatt eller om et selskap har hovedkontor og ledes fra vedkommende land. En inntektstaker kan samtidig være statsborger i det ene landet og falle inn under begrepet fast bosatt i det andre landet og på den måten bli skattlagt begge steder. Eller inntektstakeren kan være statsborger i det land som ikke legger vekt på dette kriteriet og samtidig være fast bosatt i det land hvor statsborgerskapet er avgjørende, slik at han fullstendig unngår skatt. I vesteuropeisk skattelovgivning spiller statsborgerskapet en underordnet rolle, en tar i stedet sikte på å fastlegge hvor inntektstakeren i realiteten bor. De kriterier som blir lagt til grunn varierer, men de generelle prinsipper er noenlunde felles. Skattelovgivningen i USA legger derimot avgjørende vekt på statsborgerskapet, samtidig som de skattlegger ikke-statsborgere som etter visse kriterier er fast bosatt i USA.

Driftsstedsprinsippet skaper tilsvarende definisjonsmessige problemer. Det vil ikke uten videre være gitt i hvilket land en inntekt er opptjent. Hvis eksempelvis det ene landet anser aksjeutbytte som oppstått i det land hvor aksjeselskapet ligger, mens de andre land anser utbytte som et resultat av aksjonærens formuesplassering og derfor betrakter utbytte som oppstått i det land hvor aksjonæren bor, vil en kunne få dobbeltkattlegging eller ingen skattlegging alt etter hvilket land som legger hovedvekten på de forskjellige kriterier.

b. Den norske skattelovgivning.

Det norske skattesystemet bygger på en kombinasjon av bostedsprinsippet og driftsstedsprinsippet. Etter hovedreglene i de norske skattelovene skal alle personer som er bosatt i Norge og alle selskaper som er hjemmehørende i Norge, skattlegges for utenlandsk inntekt og formue.¹⁾ Som bosatt regnes alle personer som oppholder seg her i landet og som ikke har til hensikt å bli her bare midlertidig. Et opphold i Norge på 6 måneder eller mer blir i alle tilfelle ansett som bosetting. Om et selskap er hjemmehørende her i landet, avgjøres på grunnlag av hvor hovedkontoret eller ledelsen ligger. Videre er utlendinger og utenlandske selskaper skattepliktig for inntekt av fast eiendom eller formue i fast eiendom her i landet. Tilsvarende regler, hvor de to prinsippene er kombinert, finner en i de fleste andre land. En norsk skatt-

¹ I hele framstillingen vil en bruke terminologien «utenlandsk formue og inntekt» om kapital som er plassert i utlandet og inntekt som er en direkte følge av denne plasseringen.

yster som plasserer kapital i utlandet, vil lett kunne bli utsatt for dobbeltskattlegging, enten fordi inntekten samtidig kommer inn under driftsstedsprinsippet i utlandet, eller fordi de norske reglene om bosetting ikke trenger være til hinder for at skattyteren anses bosatt i et annet land. De norske skattelover inneholder visse regler som tar sikte på å begrense, men ikke å unngå, en slik dobbeltskattlegging. Ved beregningen av norsk skatt får norsk skattyter fradrag i *inntekten* for skatt betalt i utlandet. Denne begrensingsregelen er generell, mens de øvrige begrensingsreglene er avhengig av inntektens og formuens art:

(i) Plasseringer i fast eiendom eller anlegg i utlandet er fritatt for formuesskatt, og bare halvparten av inntekten fra slike plasseringer blir skattlagt.

(ii) Aksjer i utenlandske selskaper og utbytte fra slike aksjer blir pålagt inntekts- og formuesskatter både ved kommune- og statsskattelikningen, i motsetning til aksjer i innenlandske selskaper som bare blir pålagt skatter ved statsskattelikningen. Eier en norsk aksjonær alene eller sammen med inntil 10 andre norske aksjonærer minst 95 prosent av aksjekapitalen i et utenlandsk selskap, kan de etter søknad bli skattlagt etter reglene under punkt (i) ovenfor. I slike tilfelle blir aksjer og utbytte ikke skattlagt.

(iii) Utenlandske bankinnskott og andre fordringer på utlandet blir skattlagt fullt ut på linje med fordringer i Norge.

De generelle reglene i skattelovene har etter hvert fått mindre betydning, fordi Norge har inngått skatteavtaler med stadig flere land. Reglene i avtalene går foran skattelovene i den utstrekning det er konflikt. Flere skatteavtaler dekker ikke alle skatteordningene, ofte er kommuneskattene og til dels formuesskatten holdt utenfor. På disse ordningene blir skattelovens regler anvendt.

c. Skatteavtalene.

Ønsket om å begrense de institusjonelle skranker som hindrer en friere kapitalbevegelse mellom landene, har ført til at internasjonale samarbeidsorganisasjoner har interessert seg sterkt for arbeidet med skatteavtaler. Nasjonenes forbund tok opp dette arbeidet i mellomkrigstiden, og i etterkrigstiden har OECD fortsatt arbeidet. Konflikter om hvilke prinsipper som skulle legges til grunn i avtalene, har særlig oppstått mellom kapitaleksporterende og kapitalimporterende land. En avtale basert på bostedsprinsippet vil gi det kapitaleksporterende land

hele skatteinntekten av utenlandske investeringer, mens en avtale vesentlig basert på driftsstedsprinsippet vil gi importlandet tyngden av skatteinntektene. OECD har kommet fram til to standardavtaler, som har dannet mønster for de fleste tosidige avtaler som bl.a. Norge har inngått med andre land. Begge standardene er utformet som kompromiss mellom bostedsprinsippet og driftsstedsprinsippet, men den prinsipielle løsning er noe forskjellig. De to løsninger går under navn av fordelingssystemet og skattefradragssystemet (credit-systemet)¹.

I en avtale som bygger på fordelingssystemet, blir skattefundamentene fordelt mellom de kontraherende land, slik at hvert land får eneretten til å skattlegge formue og inntekter fra bestemte kilder. I praksis inneholder gjerne avtalen generelle bestemmelser om at bostedslandet — eller for selskaper det land hvor selskapet hører hjemme — har skattleggingsretten, men unntar samtidig visse inntektsarter som skal være gjenstand for skattlegging etter driftsstedsprinsippet. Normalt vil skattleggingen av formue og inntekt fra fast eiendom og av næringsvirksomhet som drives fra fast driftssted, være forbeholdt det land hvor eiendommen eller driftsstedet ligger, mens formue og inntekt av finansinvesteringer stort sett blir skattlagt i bostedslandet. Aksjer og aksjeutbytte kommer i en mellomstilling, og den praktiske løsningen varierer i de ulike avtaler. Når skattyteren på denne måten får inntekten fordelt mellom flere land, kan resultatet lett bli at skattyteren helt eller delvis unngår progresjonen i skattesystemene. For å motvirke dette inneholder de fleste avtaler som bygger på dette prinsippet, regler som bestemmer at bostedslandet kan ta hensyn til utenlandske inntekter når skattesatsene i hjemlandet skal fastsettes. Selv om inntekter opptjent utenfor bostedslandet ikke blir skattlagt, kan disse inntektene føre til at skatt av inntekt i hjemlandet blir skattlagt etter satser som gjelder på høyere progresjonstrinn. Adgangen til å fastsette skattesatsene på denne måten har hittil ikke vært utnyttet i Norge.

Avtaler som hovedsakelig bygger på fordelingssystemet, har Norge inngått med Danmark, Finland, Frankrike, India, Italia, Japan, Spania, Sveits, Sverige, Vest-Tyskland og Østerrike.

Etter avtalene som bygger på det annet hovedprinsipp, skattefradragssystemet, kan bostedslandet i større grad innrette skattleggingen etter eget ønske. Normalt vil bostedslandet skattlegge alle inntekter, inntjent både innenfor og utenfor landets grenser, etter hjemlandets regler. Skatteavtalene bestemmer hvilke formues- og inntektsarter

¹ Det engelske uttrykket «credit system» ser en også brukt på norsk.

som også kan skattlegges i utlandet. Også etter disse avtaler vil dette hovedsakelig være inntekter av investeringer i fast eiendom eller i næringsvirksomhet som drives fra fast driftssted i utlandet. For å unngå dobbeltskattleggingen skal bostedslandet gi fradrag i sine skatter for skatter betalt i utlandet. Dette fradraget er i de fleste avtaler begrenset til et beløp som tilsvarer skatten på samme inntektsbeløp etter hjemlandets regler. Dette innebærer at de totale skatter som en skattyter må betale av utenlandske investeringer, stort sett blir bestemt av reglene i det land hvor skattenivået er høyest. Systemet vil også ha som konsekvens at endringer i regler og satser i det land som har lavest skatt ikke trenger påvirke de totale skattene som skattyteren må betale, men bare fordelingen av skattene mellom de berørte land. Avtaler som hovedsakelig bygger på skattefradragssystemet har Norge inngått med Canada, Nederland, Storbritannia og USA.

Uansett hvilke prinsipper avtalene for øvrig bygger på, inneholder avtalene gjerne regler som tar sikte på å hindre diskriminering overfor utenlandske skattytere. Reglene er utformet som forbud mot å pålegge utlendinger høyere skatter enn en innenlandsboende ville ha fått om han hadde vært i samme situasjon.

Den administrative kontrollen med utenlandske inntekter er vanskeligere enn med inntekter opptjent innenlands. De fleste avtalene inneholder regler om at skattemyndighetene i de respektive land har gjensidig plikt til å gi informasjon som kan være til hjelp ved skatteutskrivningen. I enkelte tilfelle forutsetter avtalen at slik informasjon blir gitt automatisk, mens i andre tilfelle informasjonen først blir aktuell etter anmodning fra skattemyndighetene i det andre landet.

Selv om de norske avtalene i store trekk følger de to mønsteravtalene som OECD har utformet, vil virkningen av avtalene kunne bli forskjellig alt etter hvilket land investeringen foretas i, og etter hvilken investeringsform som velges. Når en får slike ulike virkninger, henger det vesentlig sammen med to forhold. Det varierer hvilke skatter som er dekket av de ulike avtaler, særlig ofte er formuesskattene og de lokale skattene holdt utenfor. Videre vil utslagene kunne bli forskjellige når avtalene ses i sammenheng med de interne skattesystemer i de respektive land.

I den videre framstilling vil disse ulike virkninger bli studert nærmere. En har lagt hovedvekten på å illustrere hvordan skattene er avhengig av hvilken investeringsform som velges. Undersøkelsen er begrenset til de viktigste vesteuropeiske land, Canada og USA. Videre har en i det vesentlige bare tatt hensyn til at skattesatsene er forskjell-

lige, selv om det helt klart også kan være andre sider ved skattesystemet (avskrivningsregler, varelager vurderinger, eiendomsskatter, avgiftsbestemmelser m.v.) som teller, når en investor foretar skattemessige avveininger. Virkningen av slike andre sider ved skattesystemet vil variere så sterkt med det konkrete investeringsprosjekt at en omtale vanskelig kan tilpasses en generell oversikt. Videre vil en slik analyse forutsette en mer inngående studie av likningspraksis og likningseffektivitet i vedkommende land enn det har vært anledning til å gjennomføre.

Det bør imidlertid understrekes at en del av de forhold som her ikke blir behandlet, kan være nokså avgjørende for skatteplikten i spesielle tilfelle.

3. Plassering i aksjer

a. Aksjonærskatter.

Alle land skattlegger i større eller mindre grad både selskapet når inntekten blir inntjent, og aksjonæren når utbytte blir utdelt. Det innebærer at utbytte før skatt kan være avhengig av selskapsskattene. I første omgang skal vi se bort fra selskapsskattene og begrense undersøkelsen til de skatter som utskrives på grunnlag av utbytte, eventuelt med tillegg av formuesskatt oppkrevd hos aksjonæren. Hensikten er å illustrere hvordan utbytte etter skatt avhenger av i hvilket land aksjeplasseringen foretas, når utbyttet før skatt er det samme.

Skatter av aksjer og utbytte vil være avhengig av aksjonærenes juridiske stilling. Det første eksemplet som vil bli analysert, gjelder norske personlige inntektstakere som vurderer de skattemessige konsekvenser av aksjekjøp i utenlandske selskaper, sammenliknet med tilsvarende aksjekjøp i norske selskaper. Tabell 1 gir en oversikt over hvilke skatter som kommer inn i bildet.

Tabell 1. Skattleggingen av norske personlige aksjonærer som eier aksjer i utenlandske selskaper.

Kjøp av aksjer i selskaper som ligger i	Norske skatter	Utenlandske skatter	Merknader
Norge	Formues- og inntektsskatter til staten	—	—
Land hvor det ikke foreligger avtale ...	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	Avhengig av skatte-reglene i vedkom-mende land	Norske særregler hvis inntil 10 norske skattepliktige i interessefellesskap eier minst 95 pst. av aksjekapitalen i selskapet
Canada	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	15 pst. kildeskatt	Fradrag i norsk skatt for kanadisk skatt
Danmark	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	Ingen	—
Finland	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	10 pst. kildeskatt	Halvparten av den finske skatten kommer til fradrag i den norske skatten, og resten til fradrag i inntekten
Frankrike	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	10 pst. kildeskatt	Halvparten av den franske skatten kommer til fradrag i den norske skatten
Italia	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	15 pst. kildeskatt	Det gis fradrag i norske skatter for den italienske skat-ten, men fradraget skal ikke utgjøre en større andel av de samlede skatter enn utbyttet utgjør av inntekten

Tabell I (forts.). Skattleggingen av norske personlige aksjonærer som eier aksjer i utenlandske selskaper.

Kjøp av aksjer i selskaper som ligger i	Norske skatter	Utenlandske skatter	Merknader
Nederland.....	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	15 pst. kildeskatt	Fradrag i norsk skatt for nederlandsk kildeskatt
Storbritannia	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	5 pst. kildeskatt. (Denne regelen ble gjort gjeldende for 1968)	Fradrag i norsk skatt for britisk kildeskatt
Sveits	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	5 pst. kildeskatt	Fradrag i inntekten for sveitsisk skatt ved beregningen av norske skatter
Sverige	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	Ingen	—
USA	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	15 pst. kildeskatt	Fradrag i norsk skatt for amerikansk kildeskatt
Vest-Tyskland	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	15 pst. kildeskatt	Fradrag i norsk skatt for tysk kildeskatt
Østerrike.....	Formues- og inntektsskatter til stat og kommune	Kildeskatt	Østerriksk kildeskatt blir refundert etter søknad

Det framgår av tabellen ovenfor at den vesentligste forskjellen i skattleggingen av aksjer i norske og utenlandske selskaper, skyldes at norske aksjer ikke blir skattlagt til kommunen. I forhold til en del land er dette den eneste forskjellen. Dette gjelder Danmark, Nederland, Sverige og Østerrike. Sett fra aksjonærens synspunkt vil den samme forskjellen oppstå når aksjene kjøpes i selskaper som ligger i land hvor utenlandsk kildeskatt etter avtalen skal fratrekkes norsk statskatt av utbytte. Dette vil gjøre seg gjeldende for aksjer i britiske, kanadiske, italienske, amerikanske og vesttyske selskaper. Skatteavta-

lene med disse land gir en annen fordeling av skatteinntekten mellom Norge og utlandet enn eksempelvis avtalene med de nordiske land, men dette vil ikke ha betydning for totalskatten fra den enkelte aksjonær, forutsatt at den norske skatten er større enn den utenlandske kildeskatten.

Kildeskattene i Finland, Frankrike og Sveits er bare delvis fradragsberettiget i de norske skattene. Selv om den delen av kildeskatten som ikke er fradragsberettiget i den norske skatten, er fradragsberettiget i inntekten ved beregningen av de norske skattene, vil en få en form for dobbeltskattlegging som gjør at skattleggingen av aksjer fra disse landene sammenliknet med norske aksjer, blir noe høyere enn kommuneskatten skulle tilsi.

Tabell 2 gir en oversikt over merskatten¹⁾ ved plassering i utenlandske aksjer, forutsatt at den kommunale inntektsskatteprosenten er 20 pst.²⁾ og formuesskatten er 0,4 pst.

Tabell 2. Merskatt i prosent av utbytte på utenlandske aksjer når eieren er en norsk personlig aksjonær.

	Utbytte i prosent av aksjeverdien		
	2,5 pst.	5 pst.	10 pst.
Canada, Danmark, Italia, Nederland, Storbritannia, Sverige, USA, Vest-Tyskland og Østerrike	+ 36,0	+ 28,0	+ 24,0
Finland, Frankrike og Sveits	+ 37,5	+ 29,5	+ 25,5

Det framgår av tabellen at plasseringer i norske aksjer er mer lønnsomme så lenge en regner med samme avkastning før skatt. Merskatten synker med stigende avkastning fordi formuesskatten til kommunene i forhold til inntekten får mindre betydning. Merskatten er stort sett uavhengig av plasseringsland. Resultatene for de tre land i annen linje er noe avhengig av aksjonærenes inntekter i Norge, fordi retten til fradrag i inntekten for deler av den utenlandske kildeskatten betyr mer for skattyteren med høy marginal statsskatt. I tabellen er det regnet

¹ Merskatt er definert som norske og utenlandske aksjonærskatter på utenlandske aksjer minus norske aksjonærskatter på norske aksjer.

² Når den kommunale skatteprosenten er satt til 20 pst., har en på en grov måte tatt hensyn til skatteutjæmningsavgiften.

med en marginal statsskatt på 50 pst. Ved lavere marginalprosjenter blir merskatten høyere.

Tabell 3 viser hvor høye utbytteprosjentene (utbytte i prosent av aksjens omsetningsverdi) på de utenlandske aksjene må være for at de skal gi samme inntekt etter skatt som innenlandske aksjer.

Tabell 3. Utbytteprosjent av utenlandske aksjer som gir samme inntekt etter skatt som norske aksjer, når eieren er en personlig aksjonær.

	Utbytteprosjent for norske aksjer			
	2,5 pst.		5 pst.	
	Norsk marginal statsskatteprosjent		Norsk marginal statsskatteprosjent	
	10 pst.	50 pst.	10 pst.	50 pst.
Canada, Danmark, Italia, Nederland, Sverige, Storbritannia, USA, Vest-Tyskland og Østerrike	3,8	5,5	7,0	9,7
Finland, Frankrike og Sveits	4,0	5,8	7,4	10,2

I omtalen ovenfor har en forutsatt at de norske aksjonærer er personlige skattytere. Vi skal nedenfor se nærmere på de tilfelle hvor et aksjeselskap som er registrert i Norge, eier aksjer enten i utenlandske selskaper eller i andre norske selskaper. Etter de norske skattelovene blir utenlandske aksjer i slike tilfelle behandlet forskjellig fra norske aksjer.

Et norsk aksjeselskap som eier aksjer i et annet norsk selskap, skal ikke betale inntektsskatt av mottatt utbytte og heller ikke formuesskatt av aksjene. Denne regelen er begrunnet ut fra det syn at inntekten allerede er skattlagt hos det utdelende selskap, og at det ville oppstå en form for kjedeskattlegging om en også skattla utbytte hos det mottakende selskap. (Uttrykket «kjedeskattlegging» blir brukt når samme inntekt blir skattlagt på flere ledd, f.eks. først hos datterselskapet, deretter hos moderselskapet som utbytte og til slutt som utbytte hos den personlige aksjonær i moderselskapet.)

Et norsk selskap som eier aksjer i et utenlandsk selskap, må derimot betale både inntekts- og formuesskatt til stat og kommune av utbyttet og aksjene. En har ved utformingen av reglene ikke tatt hensyn til at det utdelende selskap normalt har betalt selskapsskatt av inntekten til det land hvor selskapet er registrert. (En unntaksregel som blir

anvendt når norske aksjonærer eier minst 95 prosent av aksjene i det utenlandske selskap, er omtalt side 11.)

Hovedreglene i skatteavtalene tar heller ikke sikte på å begrense denne formen for kjedeskattlegging. Også norske aksjeselskaper med aksjer i utenlandske selskaper vil etter avtalene normalt bli skattlagt etter de regler som er omtalt i tabell 1. I flere avtaler finnes det likevel særregler som regulerer skattleggingen av utbytte som utdeles fra datterselskaper i utlandet til et norsk moderselskap. For at det norske selskap skal få moderselskapsstatus, må selskapet kontrollere en viss prosent av aksjekapitalen i det utenlandske selskap. Prosenten varierer noe i de forskjellige avtaler. Tabell 4 gir en summarisk oversikt over særreglene, og hvilke betingelser som må oppfylles for at særreglene skal bli brukt. Aksjer i selskaper som ligger i land som ikke er nevnt i tabell 4, blir pålagt de samme skatter som er nevnt i tabell 1. Det samme gjelder selskaper som ligger i de land som er nevnt i tabell 4, men hvor eierforholdene ikke er slike at særreglene kan anvendes.

Tabell 4. Særregler ved skattlegging av norske selskaper som eier aksjer i utenlandske selskaper.

Land	Betingelser for bruk av særreglene	Norske skatter	Utenlandske skatter	Merknader
Canada	Det norske selskap eier mer enn 50 pst. av aksjene i det utenlandske selskap	Inntekts- og formuesskatt til stat og kommune	Kildeskatten reduseres til 5 pst.	Kildeskatten fradragsberettiget i norsk statsskatt
Danmark . . .	Det norske selskap eier mer enn 50 pst. av aksjene i det utenlandske selskap	Formuesskatt til stat og kommune. Ingen inntektsskatt til staten	Ingen	—
Frankrike . .	Det norske selskap eier mer enn 50 pst. av aksjene i det utenlandske selskap	Inntekts- og formuesskatt til stat og kommune	Ingen	—

Tabell 4 (forts.). Særregler ved skattlegging av norske selskaper som eier aksjer i utenlandske selskaper.

Land	Betingelser for bruk av særreglene	Norske skatter	Utenlandske skatter	Merknader
Nederland...	Det norske selskap eier mer enn 25 pst. av aksjene i det utenlandske selskap	Inntekts- og formuesskatt til stat og kommune	Ingen	—
Storbritannia	Det norske selskap eier mer enn 50 pst. av aksjene i det utenlandske selskap	Inntekts- og formuesskatt til stat og kommune	Ingen	Når det norske selskap kontrollerer mer enn 10 pst. av aksjene i det engelske selskap, er både eventuell kildeskatt og selskapskatt av utbytteandelen fradragsberettiget i norsk skatt
Sverige	I alle tilfelle	Formuesskatt til stat og kommune. Ingen inntektsskatt til staten	Ingen	—
USA	Et norsk selskap alene eller sammen med tre andre norske selskaper, eier minst 50 pst. av aksjene i det amerikanske selskap	Inntekts- og formuesskatt til stat og kommune	Kildeskatten reduseres til 5 pst.	Kildeskatten fradragsberettiget i norsk statsskatt
Vest-Tyskland	Det norske selskap eier minst 25 pst. av aksjene i det tyske selskap	Formuesskatt til kommunen	25 pst. kildeskatt	—

Det vil framgå av tabell 4 at flere av særreglene i avtalene tar sikte på å begrense kjedeskattleggingen når utbytte passerer flere ledd. Den teknikken som brukes, varierer i de ulike avtaler. I avtalene med Storbritannia har en gått inn for en fullstendig integrering av selskaps- og aksjonærskattleggingen. Det skal gis fradrag i den norske skatten ikke bare for eventuell kildeskatt som trekkes i utbytte, men også for selskapsskatt pålagt det utenlandske selskap i Storbritannia¹). Etter særreglene i avtalene med Danmark, Sverige og Vest-Tyskland blir det norske selskap fritatt for visse norske skatteformer. Avtalen med Vest-Tyskland forutsetter videre at den tyske kildeskatten heves, men ikke så sterkt som reduksjonen i de norske skattene. Totalt sett vil derfor skattene fra det norske selskap bli mindre enn etter hovedreglene i avtalen. Når den tyske kildeskatten er satt så høyt som 25 pst., henger det sammen med den lave tyske selskapsskatten av den delen av inntekten som utdeles som utbytte. Etter særreglene i avtalen med Canada, Frankrike og USA, blir utenlandske kildeskatter redusert. Dette fører ikke til at det norske selskap totalt sett må betale mindre skatt av utbytte fra kanadiske og amerikanske selskaper enn om hovedreglene hadde vært anvendt. Ordningen fører bare til at de norske skatter stiger med et beløp som tilsvarende reduksjonen i de utenlandske skatter. Totalskatten av fransk utbytte som det norske selskap må betale, vil derimot bli noe mindre etter særregelen, fordi hovedregelen ikke tillater fullt fradrag i norsk skatt for fransk kildeskatt.

Tabell 5 gir en oversikt over den merskatt et norsk aksjeselskap totalt sett må betale når det investerer i aksjer i utenlandsk selskap, sammenliknet med investeringer i aksjer i andre norske selskaper. Siden norske aksjer som eies av et annet norsk selskap, er fritatt for skatt, viser tallene for merskatt i tabell 5 samtidig den totale skatten selskapet må betale av sine utenlandske aksjer. For å forenkle bereg-

¹ Den tilleggsavtalen som ble inngått med Storbritannia i 1966, ble først gjort gjeldende ved likningen for 1968. Hvordan særreglene i avtalen vil bli praktisert, er ikke endelig fastlagt, men en har gått ut fra følgende framgangsmåte:

For å kunne utdele et utbytte på kr. 100, må det britiske selskap tjene kr. 173,90	
Britisk selskapsinntekt	kr. 173,90
Britisk selskapsskatt 42,5 pst.	» 73,90
Utdelt utbytte	<u>kr. 100,00</u>
Som praktisert ved andre skattefradragsbestemmelser, regner en med at britisk skatt blir inkludert ved beregningen av norsk skatt:	
Norsk inntektsskatt (brutto) ca. 50 pst. av kr. 173,90	kr. 96,95
Frادrag for britisk skatt	» 73,90
Norsk inntektsskatt som det norske selskap skal betale	<u>kr. 23,05</u>

ningene, har en også her regnet med en kommunal skattøre på 20 pst. (Inntektsskatten til staten er beregnet etter en sats på 30 pst. av formuesskattene til stat og kommune etter satser på henholdsvis 2 og 4 promille.) I Alt. I er skattene beregnet etter hovedreglene i tabell 1 og i Alt. II etter særreglene i tabell 4.

Tabell 5. Samlet aksjonærskatt i prosent av utbytte på aksjer i et utenlandsk selskap, når eieren er et norsk selskap.

	Utbytteprosent					
	2,5 pst.		5,0 pst.		10 pst.	
	Alt. I	Alt. II	Alt. I	Alt. II	Alt. I	Alt. II
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Canada, Frankrike, Nederland, Italia, USA og Østerrike	74,0	74,0	62,0	62,0	56,0	56,0
Danmark	74,0	44,0	62,0	32,0	56,0	26,0
Finland og Sveits	76,4	76,4	64,6	64,6	58,5	58,5
Frankrike	76,4	74,0	64,6	62,0	58,5	56,0
Storbritannia	74,0	37,1	62,0	25,1	56,0	19,1
Sverige	44,0	44,0	32,0	32,0	26,0	26,0
Vest-Tyskland	74,0	41,0	62,0	33,0	56,0	29,0

Tabell 6 gir en oversikt over hvor stor utbytteprosenten av utenlandske aksjer må være for at et norsk aksjeselskap skal ha samme avkastning etter skatt som ved en investering i aksjer i et annet norsk selskap. Forutsetningen om skattesatser etc. er den samme som i tabellen ovenfor. (Tabell 5.)

Tabell 6. Utbytteprosent på utenlandske aksjer som gir samme inntekt etter skatt som norske aksjer når eieren er et norsk aksjeselskap.

	Utbytteprosent for norske aksjer			
	2,5 pst.		5 pst.	
	Alt. I	Alt. II	Alt. I	Alt. II
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Canada, Frankrike, Nederland, Italia, USA og Østerrike	6,2	6,2	11,2	11,2
Danmark	6,2	3,9	11,2	7,0
Finland og Sveits	7,8	7,8	14,0	14,0
Frankrike	7,8	6,2	14,0	11,2
Storbritannia	6,2	3,6	11,2	6,5
Sverige	3,9	3,9	7,0	7,0
Vest-Tyskland	6,2	3,9	11,2	7,2

Det framgår av tabell 5 og 6 at et aksjeselskap må regne med vesentlig større utbytte før skatt av utenlandske plasseringer enn tilsvarende norske for å oppnå samme avkastning etter skatt. Dette gjelder særlig land utenom Skandinavia, Vest-Tyskland og Storbritannia.

b. Selskapskatter.

Hittil har vi ikke tatt hensyn til at selskapsskattleggingen kan påvirke selskapets utbyttepolitikk og at spørsmålet om lønnsomheten av de norske eller utenlandske aksjeplasseringer kan være avhengig av hvordan det utdelende selskapet blir skattlagt.

De fleste avtaler som Norge har inngått med andre land, inneholder generelle bestemmelser om at de kontraherende parter skal behandle skattytere fra begge land skattemessig likt når de driver virksomhet innenfor et av landenes grenser. Dette innebærer blant annet at et aksjeselskap som ligger i et av avtalelandene skal bli skattlagt etter de alminnelige regler om selskapsskattleggingen som gjelder i vedkommende land, selv om selskapet i større eller mindre grad eies av norske aksjonærer. Som bakgrunn for den videre undersøkelse, gir en nedenfor en kort oversikt over de skatter og skattesatser som nyttes ved beregningen av selskapsskattene i en del land.

Canada. Den føderale inntektsskatten blir beregnet etter en sats på 21 prosent av de første 35 000 \$ og 50 prosent av den resterende del. Enkelte av delstatene utlikner særskilte selskapsskatter. Disse eventuelle lokale selskapsskatter er fradragsberettiget ved beregningen av de føderale skatter.

Danmark. Selskapsinntekten blir skattlagt etter en sats på 36 prosent. Denne skattesatsen inkluderer også kommuneskatten. Selskapet får fradrag i inntekten på 2,5 pst. av aksjekapitalen begrenset oppad til halvparten av inntekten.

Finland. Statsskatten på den delen av selskapsinntekten som ikke utdeles som utbytte, blir beregnet etter en sats på 58 pst. Selskapsskatten på utbytteandelen blir beregnet etter en sats på 56 pst. Videre må selskapet betale inntektsskatt til kommunene beregnet etter en proporsjonal sats som varierer fra 10 til 15 pst. og en kirkeskatt på 1 pst.

Frankrike. Selskapsinntekten blir skattlagt etter en proporsjonal sats på 50 pst.

Italia. Selskapene må betale inntektsskatter til staten som er avhengig av inntektens art. De lokale skattene blir beregnet ved at det gis prosentvise tillegg til de satser som er vedtatt ved statsskatteberegningen.

Skattene av næringsinntekt blir beregnet etter progressive satser som varierer fra ca. 32 pst. til ca. 41 pst. Disse satsene inkluderer de lokale skattene som varierer noe geografisk. Toppsatsen blir anvendt på den delen av inntekten som overstiger 100 mill. lire. Videre betaler selskapet en generell inntektsskatt på ca. 18 pst. av den delen av inntekten som overstiger 6 pst. av nettoformuen. Ved beregningen av denne skatten er skatten av næringsinntekt fradragsberettiget. I tillegg må selskapet betale en formuesskatt på ca. 0,9 pst. av nettoformuen.

Nederland. Inntektsskatten blir beregnet etter en sats på 46 pst. For inntekter under 50 000 Fl. er gjennomsnittssatsen noe lavere.

Storbritannia. Inntektsskatten blir beregnet etter en skattesats på 42,5 pst. av inntekten.

Sveits. Det er ikke mulig å gi en kort generell oversikt over selskapskattleggingen i Sveits. Skattene til sentralregjeringen spiller en underordnet rolle sammenliknet med skattene til delstatene og kommunene. Både det tekniske opplegget og skattesatsene varierer sterkt geografisk, samtidig er skattleggingen ofte gradert etter den karakter av virksomhet som selskapet driver.

Inntektsskatten til sentralregjeringen er gradert på en slik måte at skatten stiger når inntekten stiger i forhold til formuen. Den maksimale sats for inntektsskatt er 7,2 pst. Videre må selskapet betale en formuesskatt til sentralregjeringen på 0,0675 pst. av nettoformuen.

Sverige. Inntektsskatten til staten blir beregnet etter en sats på 40 pst. Videre må selskapet betale kommuneskatt etter varierende satser (gj.sn. ca. 18 pst.). Kommuneskatten er fradragsberettiget ved beregningen av statsskatten.

USA. Den føderale inntektsskatten blir beregnet etter en grunnsats på 24,2 pst. og en tilleggsskatt på 27,6 pst. av den delen av inntekten som overstiger 25 000 \$. Videre utliknes det inntektsskatter til delstatene etter varierende satser. De lokale skatter er fradragsberettiget ved beregningen av den føderale skatten.

Vest-Tyskland. Selskapene må betale inntekts- og formuesskatt som fordeles mellom forbundsstaten og delstaten. Etter hovedregelen blir inntektsskatten beregnet etter en sats på 51 pst. av den delen av inntekten som ikke utdeles som utbytte, og 15 pst. av utbytteandelen. I 1968 blir skattebeløpet som er beregnet på denne måten, hevet med 9 pst. Formuesskatten blir beregnet etter en sats på 1 pst. av nettoformuen. Videre må selskapene betale lokale næringskatter som utskrives etter varierende satser av inntekt og formue. Gjennomsnittlig

utgjør inntektsskattesatsene ca. 15 pst. og formuesskattesatsene ca. 0,6 pst. Næringsskattene er fradragsberettiget ved beregningen av inntektsskatten til forbundsstaten.

Østerrike. Inntektsskattene til staten blir beregnet etter progressive satser. Toppssatsen på ikke utdelt inntekt, som rammer inntekter over 1 111 100 sch., er 53,24 pst. Satsene som anvendes på utbytteandelen blir redusert til halvparten. Formuesskatten til staten beregnes etter en sats på 0,515 pst. Videre må selskapene betale næringsskatter til kommunene av inntekt og formue etter varierende satser. Gjennomsnittlig utgjør inntektsskattesatsene ca. 15 pst. og formuesskattesatsene ca. 0,3 pst.

Tabell 8 gir en tallmessig sammenlikning av selskapsbeskatningen i de ulike land. Resultatene vil være avhengig av hvilke forutsetninger en bygger på. I beregningene har en forutsatt at selskapets nettoinntekt i alle land utgjør henholdsvis 10 og 20 pst. av formuen. I enkelte land er selskappsskattene avhengig av om inntekten blir holdt tilbake i bedriften eller utdelt som utbytte. I tabell 8 har en beregnet resultatet under tre utbyttealternativer. I de land hvor skattesatsene er progres-

Tabell 8. Selskappsskatter i prosent av selskapsinntekter.

	10 pst. formuesavkastning			20 pst. formuesavkastning		
	Ingen utbytte-utdeling	Halvparten av inntekt etter skatt i utbytte	Hele inntekten etter skatt i utbytte	Ingen utbytte-utdeling	Halvparten av inntekt etter skatt i utbytte	Hele inntekten etter skatt i utbytte
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Norge	56,0	56,0	56,0	53,0	53,0	53,0
Canada	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Danmark	31,5	31,5	31,5	33,8	33,8	33,8
Finland	71,0	70,7	70,4	71,0	70,7	70,4
Frankrike	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Italia	50,0	50,0	50,0	50,7	50,7	50,7
Nederland	46,0	46,0	46,0	46,0	46,0	46,0
Storbritannia	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5	42,5
Sveits
Sverige	50,8	50,8	50,8	50,8	50,8	50,8
USA	52,8	52,8	52,8	52,8	52,8	52,8
Vest-Tyskland	72,5	66,2	56,3	66,1	58,3	46,0
Østerrike	66,8	61,7	54,8	62,5	57,9	50,3

sive, har en brukt toppsatsene. De lokale skattene er beregnet på grunnlag av en antatt gjennomsnittlig skatteprosent. (I USA er de lokale skatter ikke inkludert.) I Sveits varierer skattene så sterkt at en ikke har kunnet fastlegge noen gjennomsnittsskatt. I de tilfelle hvor en eller flere skatter er fradragsberettiget i inntekten, har en regnet med at den fradragsberettigede skatten er lik den beregnede skatten. I Norge har en regnet med at inntektsskattene til stat og kommune utgjør 50 pst. av inntekten og formuesskatten 6 promille av formuen.

Det framgår av tabell 8 at selskaper som ligger i Finland og Østerrike, må betale relativt større selskapsskatter enn selskaper som ligger i Norge. I Vest-Tyskland er selskapsskattene høyere når inntekten ikke blir utdelt som utbytte. I de øvrige land ligger selskapsskattene lavere. Fordi formuesskatten har større betydning i Norge enn i flere andre land, synker forskjellen med stigende formuesavkastning.

Gjennomsnittstallene i tabell 8 gir samtidig uttrykk for marginal inntektsskatt i de land hvor skatteprosenten er uavhengig av formuesavkastningen. Tabell 9 gir en oversikt over den marginale inntektsskatten i de øvrige land.

Tabell 9. Marginale selskapsskatter i land hvor gjennomsnittsskatten er avhengig av formuesavkastningen.

	Ingen utbytte-uddeling	Halvparten av inntekten etter skatt i utbytte	Hele inntekten etter skatt i utbytte
	Pst.	Pst.	Pst.
Norge	50,0	50,0	50,0
Danmark	36,0	36,0	36,0
Italia	51,6	51,6	51,6
Vest-Tyskland	59,7	50,5	35,9
Østerrike	60,3	54,2	45,9

Første kolonne i tabell 9 gir uttrykk for selskapsskatten av en inntektsvekst når hele inntektsveksten holdes tilbake i selskapet, mens siste kolonne gir uttrykk for selskapsskatten når hele inntekten etter skatt blir utdelt som utbytte.

Tabellene ovenfor gir bare inntrykk av de forskjeller i skattleggingen som følger av ulike skattesatser. Men forskjellen i skattene fra land

til land kan også være en følge av ulikheter i definisjonene av skattepliktig nettoinntekt og formue. De største forskjellene finner en i avskrivningsreglene. De aller fleste land tillater bare avskrivninger på historisk kostpris, slik at avskrivningsfradraget over driftsmidlenes levetid blir det samme. Men avskrivningsreglene i flere land tillater større fradrag i driftsmidlets første leveår enn de norske avskrivningsreglene. Dette vil isolert sett tilsi at det kan lønne seg å ekspandere i et utenlandsk selskap, selv om skattesatsene er de samme som i Norge. Forskjellene i avskrivningsreglene er likevel ikke så store at de i vesentlig grad vil endre det bilde som er gitt i tabell 8 og 9¹).

c. Selskapsskatter og aksjonærskatter sett under ett.

Det er ingen klar sammenheng mellom selskapsskattleggingen og det beløp aksjonæren får disponere gjennom utbytteutdelingen. I enkelte tilfelle kan det være likegyldig sett fra aksjonærens synspunkt enten skatten betales av selskapet — og dermed indirekte påvirker det beløp som kan tas ut av selskapet — eller om skatten innkreves direkte av utbytte. Det avgjørende fra aksjonærens synspunkt kan være den samlede avkastning av en investering som selskapet foretar, etter at selskapsskatter og aksjonærskatter er betalt. Sammenlikningene i dette avsnitt bygger på denne sterkt forenklete forutsetning.

Kombinerer en opplysningene fra avsnitt a. om aksjonærskattleggingen med opplysningene fra avsnitt b. om selskapsskattleggingen, finner en fram til den totalskatten aksjonæren må regne med ved en investering i utlandet. Resultatet vil være avhengig av den norske aksjonærs juridiske stilling. Hovedskillet vil gå mellom personer og selskaper. Videre vil resultatet være avhengig av om inntekten spares i det utenlandske selskap, eller om beløpet overføres til aksjonæren i Norge som aksjeutbytte. Midlene kan også trekkes ut av det utenlandske selskap på andre måter enn som utbytte. Enkelte slike former vil bli behandlet senere.

¹ Publikasjonen «Aktuelle skattetal», Artikler fra Statistisk Sentralbyrå nr. 26, Oslo 1969, gir en summarisk sammenlikning av avskrivningsreglene i utvalgte land. Denne sammenlikningen viser at de utenlandske avskrivningsreglene ofte er mer liberale enn de norske reglene, særlig for maskiner. I den grad norske bedrifter foretar så store investeringer at de kan gjøre bruk av reglene om åpningsavskrivninger, vil den norske avskrivningsadgang være mer på linje med utenlandske regler.

Tabell 10. De samlede selskaps- og aksjonærskatter i prosent av selskapsinntektene, når eieren er en norsk personlig aksjonær.

	10 pst. formuesavkastning i selskapet			20 pst. formuesavkastning i selskapet		
	Ingen utbytte- utdeling	Halv- parten av inn- tekt etter skatt i utbytte	Hele inn- tekten etter skatt i utbytte	Ingen utbytte- utdeling	Halv- parten av inn- tekt etter skatt i utbytte	Hele inn- tekten etter skatt i utbytte
Skatt av selskap i:	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Norge	66,0	77,0	88,0	58,0	69,8	81,5
Merskatt av selskap i:						
Canada	— 2,0	4,5	11,0	— 1,0	4,8	10,5
Danmark	— 20,5	— 7,5	5,5	— 17,2	— 5,8	5,6
Finland	19,0	18,2	18,6	20,0	18,4	18,1
Frankrike	— 2,0	4,9	11,8	— 1,0	5,1	11,3
Italia	— 2,0	4,5	11,0	— 0,3	5,2	10,7
Nederland.....	— 6,0	1,9	9,8	— 5,0	2,6	9,3
Storbritannia	— 9,5	— 0,4	8,7	— 8,5	— 0,1	8,3
Sveits
Sverige	— 1,2	5,0	11,2	— 0,2	5,3	10,8
USA	0,8	6,3	11,8	1,8	6,6	11,3
Vest-Tyskland	20,5	15,0	12,9	12,1	7,1	6,3
Østerrike.....	14,2	12,1	12,4	12,5	9,9	10,6

I tabell 10 er det forutsatt at investering som foretas av et norsk eller utenlandsk selskap, gir samme avkastning før skatt. Investeringen er finansiert ved aksjekjøp av en norsk personlig aksjonær. Den første linjen i tabellen angir de samlede selskaps- og aksjonærskatter i prosent av selskapsinntekten, når investeringene foretas i et norsk selskap. De øvrige tallene i tabellen angir differansen mellom de totale utenlandske og norske skatter fra selskaper og aksjonærer av en investering i et utenlandsk selskap sammenliknet med de tilsvarende total-skatter av en investering i et norsk selskap. Både selskapsskatten og aksjonærskattene er beregnet ut fra de samme forutsetninger som er anvendt i tidligere avsnitt.

Det framgikk av tabell 2 at aksjonærskatten isolert sett var høyere for utenlandske aksjer enn for norske aksjer. Dette blir til dels motvirket av lavere selskapsskatter i enkelte land. Den lavere selskapsskatten slår selvfølgelig sterkest ut når midlene spares i det utenlandske

Tabell 11. Prosentvis formuesavkastning i utenlandske selskaper som gir samme inntekt etter skatt som et norsk selskap, når eieren er en norsk personlig aksjonær.

	Formuesavkastning i det norske selskap					
	10 pst.			20 pst.		
	Ingen utbytte-utdeling	Halvparten av inntekt etter skatt i utbytte	Hele inntekten etter skatt i utbytte	Ingen utbytte-utdeling	Halvparten av inntekt etter skatt i utbytte	Hele inntekten etter skatt i utbytte
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Canada	9,6	11,4	17,2	19,6	22,9	34,0
Danmark	6,8	8,2	12,9	14,3	17,2	25,8
Finland	16,6	19,7	33,0	32,8	39,5	62,9
Frankrike	9,6	11,5	18,0	19,6	23,2	35,3
Italia	9,6	11,4	17,6	19,9	23,3	34,7
Nederland.....	8,9	10,5	16,0	18,3	21,5	31,5
Storbritannia	8,4	9,9	15,0	17,0	19,9	29,6
Sveits
Sverige	9,8	11,6	17,6	19,9	23,3	34,6
Vest-Tyskland	15,1	14,7	16,7	26,0	24,4	26,5
Østerrike.....	13,6	14,0	17,6	26,3	26,5	33,1

selskap. Det framgår av kolonnene for «Ingen utbytteutdeling» i tabell 10 at de totale skattene på selskap og aksjonær er lavere ved plassering i enkelte andre land enn ved plasseringer i Norge. Dette innebærer at aksjonæren kan oppnå rentegevinst av skattesparing ved å utsette utbytteoverføring til Norge. Når hele selskapsinntekten etter skatt utdeles som utbytte, vil totalskattene i de landene en sammenlikner med, bli høyere enn om investeringen hadde vært foretatt av et aksjeselskap i Norge.

Tabell 11 gir en oversikt over hvor stor avkastningen måtte være i et utenlandsk selskap for at inntekten etter skatt skulle være den samme som i et norsk selskap.

Det framgår av tabell 11 at avkastningen i alle utenlandske selskaper må være større enn i norske selskaper forutsatt at inntekten skal trekkes ut av selskapet som utbytte, mens en i flere land kan nøye seg med en lavere avkastning hvis inntekten spares i selskapet.

Skattleggingen av både selskap og aksjonær kombinert med formuesskatten kan bli større enn hele selskapsinntekten. Dette gjelder særlig når avkastningen er lav i forhold til formuen og utbytteutdelingen stor i forhold til selskapsinntekten.

Under de forutsetninger som ligger til grunn i tabell 10, utgjør de totale selskaps- og aksjonærskatter 88 pst. for plasseringer i norske aksjeselskaper når formuesavkastningen i selskapet er 10 pst. og det utdeles maksimalt utbytte. Videre framgår det av tabellen at merskatten ved plasseringer i utenlandske selskaper i de fleste land ligger på bortimot 12 pst. eller mer. Dette innebærer at skattene under slike forutsetninger vil inndra hele selskapsinntekten¹). Av flere grunner trenger ikke et slikt resultat hindre kapitalplasseringer i utlandet. De viktigste grunner er følgende:

(i) I tabell 10 har en forutsatt at aksjeutbytte blir skattlagt etter høyeste marginale inntektsskattesats til staten i Norge. Totalskatten, men ikke merskatten, er sterkt avhengig av hvor aksjonæren befinner seg på progresjonsskalaen.

(ii) Det er tidligere nevnt at en kan oppnå rentegevinst ved å spare i et utenlandsk selskap.

(iii) Det framgår av tabell 10 at skatten ikke blir 100 pst., selv ved maksimal utbytteutdeling, hvis formuesavkastningen i det utenlandske selskap ligger høyere. Av tabell 11 framgår det at hvis formuesavkastningen ligger vesentlig høyere enn i Norge, vil inntekt etter skatt kunne bli den samme som ved plasseringer i Norge.

(iv) Andre overføringer enn utbytteutdeling kan være skattemessig lønnsomme (jfr. senere).

Tabell 12 og 13 gir en tilsvarende oversikt over forholdene når aksjonæren i det utenlandske selskap er et norsk aksjeselskap. En har forutsatt at eierforholdene er slike at særreglene i tabell 4 blir brukt. Bildet er i grove trekk det samme som for personlige aksjonærer. Men merskatten ved plasseringer i aksjer er i flere land større når aksjo-

¹ Et eksempel vil illustrere hvordan dette resultatet oppstår. Sett at en norsk aksjonær plasserer kr. 1 000 i et fransk selskap, og at denne plasseringen gir en avkastning på kr. 100 i selskapet.

Selskapsinntekt	kr. 100,00
Fransk selskapsskatt 50 pst.	» 50,00
<hr/>	
Utdelt utbytte (maksimalt)	» 50,00
Fransk kildeskatt 10 pst.	» 5,00
Norsk formuesskatt til staten 1 pst.	» 10,00
» » » kommunen 0,4 pst.	» 4,00
» inntektsskatt til staten (50—2,5) 0,50—2,5	» 21,25
» » » kommunen (50—2,5) 0,20	» 9,50
<hr/>	
Totale franske og norske skatter	kr. 99,75

Tabell 12. De samlede selskaps- og aksjonærskatter i prosent av selskapsinntekten når eieren er et norsk selskap med moderselskapsstatus¹.

	Formuesavkastning i det utenlandske selskap					
	10 pst.			20 pst.		
	Ingen utbytte-utdeling	Halvparten av inntekt etter skatt i utbytte	Hele inntekten etter skatt i utbytte	Ingen utbytte-utdeling	Halvparten av inntekt etter skatt i utbytte	Hele inntekten etter skatt i utbytte
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Skatt av selskap i:						
Norge	56,0	56,0	56,0	53,0	53,0	53,0
Merskatt av selskap i:						
Canada	0,0	12,5	25,0	0,0	12,5	25,0
Danmark	— 18,5	— 11,7	— 4,8	16,2	— 9,4	— 2,5
Finland	21,0	28,3	35,8	21,0	28,3	35,8
Frankrike	0,0	12,5	25,0	0,0	12,5	25,0
Italia	0,0	12,5	25,0	0,7	13,0	25,3
Nederland	— 4,0	9,5	23,0	— 4,0	9,5	23,0
Storbritannia	— 7,5	— 3,8	0,0	— 7,5	— 3,8	0,0
Sveits
Sverige	0,8	5,7	10,6	0,8	5,7	10,6
USA	2,8	14,6	26,4	2,8	14,6	26,4
Vest-Tyskland	20,5	18,3	11,1	12,1	9,5	5,5
Østerrike	16,8	21,3	27,4	10,5	15,4	22,1

¹ Jfr. tabell 4.

næren er et aksjeselskap. Dette henger sammen med at en i skatteavtalene med disse land bare i liten grad har tatt sikte på å begrense kjedeskattleggingen, mens utbytte kan passere skattefritt mellom innenlandske selskaper. I enkelte avtaler har en gått lenger i retning av å begrense kjedeskattleggingen, jfr. tabell 4. Dette forklarer de forholdsvis lave merskatter i Danmark, Sverige og Vest-Tyskland, og at skattene ved plasseringer i Storbritannia enten er lavere eller lik skattene ved plasseringer i Norge.

d. Norges andel av aksjonærskatten.

Det framgikk av tabell 2 at den merskatten som personlige skattytere med aksjer i utlandet må betale, stort sett er uavhengig av i hvilket land midlene er plassert. Videre vil størrelsen av de totale aksjonær-

Tabell 13. Prosentvis formuesavkastning i utenlandske selskaper som gir samme inntekt etter skatt som når eieren er et norsk selskap med moderselskapsstatus¹.

	Formuesavkastning i det norske selskap					
	10 pst.			20 pst.		
	Ingen utbytte-utdeling	Halvparten av inntekt etter skatt i utbytte	Hele inntekten etter skatt i utbytte	Ingen utbytte-utdeling	Halvparten av inntekt etter skatt i utbytte	Hele inntekten etter skatt i utbytte
	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.	Pst.
Canada	10,0	13,3	20,0	20,0	26,6	40,0
Danmark	7,1	8,0	9,1	14,9	17,7	19,0
Finland	17,2	23,1	35,5	34,4	46,2	68,8
Frankrike	10,0	13,3	20,0	20,0	26,6	40,0
Italia	10,0	13,4	20,3	20,3	27,2	40,8
Nederland.....	9,3	12,3	18,5	18,5	24,7	37,0
Storbritannia	8,7	9,3	10,0	17,4	18,6	20,0
Sveits
Sverige	10,2	11,3	12,7	20,3	22,6	25,4
USA	10,6	14,1	21,2	21,2	28,2	42,2
Vest-Tyskland	15,1	14,2	12,3	26,0	24,4	22,3
Østerrike.....	14,2	15,1	20,1	25,3	27,3	36,3

¹ Jfr. tabell 4.

skattene i utlandet og Norge stort sett bli bestemt av de norske skattesatsene. Men fordelingen av skattene på norske og utenlandske myndigheter varierer. Tabell 14 illustrerer hvor stor andel av merskatten som tilflyter norske kommuner eller staten. Tabellen bygger på samme forutsetninger om skattesatser etc. som tidligere eksempler.

Ingen av avtalene griper inn i kommunenes andel av aksjonærskatten fra personlige aksjonærer. Denne andelen er uavhengig av hvor midlene er plassert. Den norske stats andel blir redusert med den avtalebestemte kildeskatt som de fleste land kan trekke i aksjeutbytte. Bare ved plasseringer i Danmark, Nederland, Sverige og Østerrike får norske myndigheter hele merskatten.

For norske selskaper med aksjer i utlandet vil forholdene stille seg noe annerledes. I Alt. I er skattene beregnet etter hovedreglene i avtalene, mens særreglene er brukt i Alt. II. (Jfr. tabell 5.) Av aksjer i svenske selskaper og i danske selskaper med datterselskapsstatus, blir det ikke betalt inntektsskatt til staten. Siden disse land heller ikke trek-

Tabell 14. Norske myndigheters prosentvise andel av merskatten ved plasseringer i utenlandske aksjer, når aksjene gir en avkastning på 5 pst.

	Personlig aksjonær	Aksjonæren er et selskap	
		Alt. I	Alt. II
	Pst.	Pst.	Pst.
Canada og Italia	46,4	75,8	75,8
Danmark, Sverige og Østerrike	100,0	100,0	100,0
Finland	66,1	84,5	84,5
Frankrike	66,1	84,5	100,0
Nederland.....	46,4	75,8	100,0
Storbritannia	82,1	91,9	100,0
Sveits	83,1	92,3	92,3
USA	46,4	75,8	91,9
Vest-Tyskland	46,4	75,8	24,2

ker kildeskatt, blir totalskatten bestemt av de norske kommuneskatter og statsskatten på formue. I de fleste andre land er bestemmelsene de samme som for personlige aksjonærer, slik at kommuneandelen er uavhengig av plasseringsland, og statens andel er avhengig av den avtalebestemte kildeskatt. Etter de fleste avtaler blir kildeskatten redusert når det utenlandske selskap har datterselskapsstatus. Aksjer i tyske selskaper med datterselskapsstatus kommer inn under regler som avviker fra avtalene for øvrig. Både statsskattene og inntektsskatten til kommune faller bort, slik at totalskatten blir bestemt av den norske formuesskatt til kommunene og den tyske kildeskatten. I motsetning til bestemmelsene i andre avtaler, blir den tyske kildeskatten hevet når selskapet har datterselskapsstatus. Merskatten av aksjer i britiske selskaper med datterselskapsstatus består av norsk formuesskatt til stat og kommune som blir igjen etter at de er blitt redusert med britisk selskapskatt.

e. Andre overføringer enn aksjeutbytte.

Det finnes flere andre måter som midler kan overføres på enn gjennom utdeling av aksjeutbytte. Eksempler er royalty, lisenser, styrehonorarer, etc. Slike overføringer til Norge vil etter avtalene normalt bli skattlagt fullt ut i Norge. Likevel vil denne overføringsformen stort sett være skattemessig mer lønnsom enn utbytteformen, fordi slike overføringsformer, i motsetning til utbytteutdeling, gir adgang til fra-

drag i den utenlandske selskapsinntekten ved beregningen av de utenlandske selskapsskatter.

Når utenlandske og norske selskaper er knyttet sammen i sterkt interessellesskap som følge av den finansielle oppbygging, kan skatten bli påvirket av mer eller mindre fiktive avtaler mellom selskapene. Prisfastsetting på interne vareleveringer og spesielle betingelser knyttet til låneformer er eksempler på slike ordninger. Om slike fiktive ordninger er skattemessig lønnsomme for skattyteren, er avhengig av de konkrete forhold. Siden selskapsskatten i utlandet ofte er lavere, kan det være lønnsomt å gjennomføre transaksjoner som holder inntekten nede i Norge, selv om skattepliktig inntekt av den grunn blir høyere i utlandet. Denne fordel kan bli motvirket av høyere skatter når utenlandske overskott eventuelt senere blir overført til Norge i form av aksjeutbytte. De fleste avtaler inneholder for øvrig bestemmelser som tillater myndighetene i vedkommende land å korrigere skattepliktig inntekt hvis selskapene gjennomfører økonomiske transaksjoner som avviker fra normale transaksjoner mellom uavhengige selskaper. I praksis vil kontrollen med slike tilfelle være meget vanskelig¹).

4. Andre kapitalplasseringer enn i aksjer

Hittil har vi forutsatt at de norske kapitalinteresser i utlandet blir administrert av et utenlandsk aksjeselskap organisert i vedkommende land. Skattleggingen er sammenliknet med en tilsvarende kapitalplassering i et norsk aksjeselskap. Hvis den utenlandske kapitalplasseringen ikke blir ledet av et eget utenlandsk rettssubjekt, men disponert direkte av norske personlige skattytere eller aksjeselskaper, kan de skattemessige konsekvenser bli andre. Det viktigste skattemessige skille går mellom plasseringer direkte i realkapital og i finanskapital.

Avkastning av fast eiendom og eventuelt formue i fast eiendom eller næringsdrift fra fast driftssted i utlandet blir etter avtalene skattlagt i det land hvor realkapitalen ligger. Om virksomheten også blir berørt av norske skatter, avhenger av de prinsipper skatteavtalen bygger på. Avkastning av realkapital som ligger i vesteuropeiske land, utenom Nederland og Storbritannia, blir ikke skattlagt i Norge, selv

¹ Vedlegg 4 «Skattleggingen av utenlandskeide foretak» i Innstilling fra Formuesfordelingskomitéen, Bergen 1968, gir en kort oversikt over norske myndigheters arbeid med likningen av utenlandskeide foretak i Norge. Denne framstilling illustrerer tydelig hvilke problemer myndighetene står overfor i denne sammenheng.

om realkapitalen eies av norske skattytere. Dette henger sammen med at de vesteuropeiske avtalene med de nevnte unntak bygger på fordelingsprinsippet. Inntektsskattene av realkapital som ligger i disse landene, vil ofte bli lavere enn inntektsskattene av realkapital i Norge. Dette henger dels sammen med at skattesatsene i andre land er lavere enn i Norge¹), og dels er det en følge av at når inntektene blir fordelt mellom to land, kan skattyteren lett unngå noe av progresjonen i skattleggingen. Inntekt av realkapital som ligger i Nederland, Storbritannia og USA, vil ikke kunne bli skattlagt lavere enn realkapital som ligger i Norge. Dette henger sammen med at disse avtalene bygger på skattefradragsprinsippet, og at skattefradraget for utenlandske skatter er begrenset til norsk skatt av tilsvarende inntekt.

Plasseringer i finanskapital i utlandet, bankinnskott, obligasjoner etc. vil etter alle avtaler bare bli skattlagt av Norge. De skatteregler som anvendes i Norge, er de samme som blir anvendt på tilsvarende plasseringer i Norge.

5. Konklusjon

Denne undersøkelsen har tatt sikte på å illustrere i hvilken grad de direkte skattene påvirker lønnsomheten av kapitalplasseringer i utlandet sammenliknet med tilsvarende kapitalplasseringer innenlands. Størrelsen av de direkte skattene blir bestemt av skattereglene i utlandet, skattereglene i Norge og av skatteavtaler som Norge har inngått med de fleste industrialiserte land. De viktigste konklusjoner en kan trekke av undersøkelsen, er følgende:

(i) Ser en bort fra de skatter som det utdelende selskap må betale og betrakter aksjonærskattene isolert, vil aksjonæren med aksjer i utenlandske selskaper gjennomgående bli skattlagt hardere enn aksjonæren i norske selskaper. For personlige aksjonærer er merskatten nærmest uavhengig av plasseringsland. Merskatten er vesentlig en følge av at utenlandske aksjer i motsetning til norske aksjer er pålagt kommuneskatter. Størrelsen av de samlede aksjonærskatter, både ved norske og utenlandske plasseringer, er sterkt avhengig av de norske marginale statsskatter. Men merskatten av utenlandske aksjer er grovt

¹ Norske personlige skattytere med realkapital i utlandet blir skattlagt etter de satser som gjelder for personer i vedkommende land, uten de personfradrag (klassefradrag) som praktiseres innenfor det innenlandske skattesystem. «Aktuelle skattetall», Artikler fra Statistisk Sentralbyrå nr. 26, Oslo 1939, gir en sammenlikning av skattesatsene i en del utvalgte land.

sett uavhengig av hvor aksjonæren befinner seg på progresjonsskalaen. For norske aksjeselskaper med aksjer i utenlandske selskaper er merskatten høyere enn for personlige aksjonærer. Dette er vesentlig en følge av at norske aksjer som eies av andre selskaper, ikke blir pålagt aksjonærskatter, mens utenlandske aksjer blir pålagt både stats- og kommuneskatter. Merskatten varierer i slike tilfelle til dels med plasseringsland, fordi de norske skatter etter enkelte avtaler blir redusert. En slik reduksjon er særlig aktuell når det norske selskap har vesentlig eierinteresse i det utenlandske selskap. Slike bestemmelser finnes i avtalene med Danmark, Sverige, Vest-Tyskland og Storbritannia. Etter enkelte avtaler blir den utenlandske kildeskatten redusert når det utenlandske selskap domineres av norske eierinteresser. Dette fører ikke til at totalskattene blir redusert, fordi skattefradragreglene fører til at den norske skatten blir tilsvarende hevet.

(ii) Størrelsen av de samlede aksjonærskatter av aksjer i utenlandske selskaper blir stort sett bestemt av norske skatteregler og -satser, selv om utenlandske myndigheter i stor utstrekning trekker kildeskatt av utbytte som overføres til Norge. Slik skatteavtalene er utformet, vil eventuelle kildeskatter i de fleste tilfelle ikke komme som tillegg til de norske skattene. Kildeskatten vil derimot få innflytelse på hvordan skattene blir fordelt mellom norske og utenlandske myndigheter.

(iii) Ser en på selskapsskatter og aksjonærskatter under ett, vil en få vesentlig større variasjoner i skattleggingen etter plasseringsland. Dette henger sammen med at skatteavtalene bare i en liten grad tar hensyn til hvordan skattleggingen av det utenlandske selskap er utformet, bortsett fra at de tar sikte på å hindre at utenlandske selskaper blir skattlagt annerledes enn innenlandske. Selskapsskattene varierer sterkt fra land til land, og ved plasseringer i flere land vil de høyere aksjonærskatter blir motvirket av lavere selskapsskatter. Denne effekten vil være avhengig av i hvilken grad selskapsinntekt etter skatt blir utdelt som utbytte. Ved maksimal utbytteutdeling kan de samlede selskaps- og aksjonærskatter overstige 100 pst. av selskapsinntekten, selv om den utenlandske selskapsskatten er vesentlig lavere enn i Norge. På den annen side vil lave utenlandske selskapsskatter kunne gjøre det skattemessig lønnsomt å utsette utbytteutdelingen og spare i det utenlandske selskap.

(iv) Hvis eierinntekt opptjent fra kapitalplasseringer i utlandet kan trekkes hjem i andre former enn som utbytte, vil dette oftest resultere i at skatten blir mindre. Dette henger sammen med at det gis fradrag i selskapsinntekten hos de utdelende selskap for slike overføringer, og

en unngår på den måten at både selskap og aksjonær blir skattlagt. Interne økonomiske transaksjoner mellom utenlandske selskaper og norske kapitalinteresser kan ha betydning for skattene. Men de fleste avtalene inneholder bestemmelser som tar sikte på å hindre at økonomiske avtaler som avviker fra avtaler mellom uavhengige selskaper, skal få skattemessige konsekvenser. En må regne med at kontrollmulighetene i denne sammenheng er sterkt begrenset.

(v) Plasseringer i andre former for finanskapital enn aksjer blir etter avtalene bare pålagt norske skatter. De regler som anvendes overfor plasseringer i utlandet, er de samme som for plasseringer i norske finansobjekter.

(vi) Direkte plasseringer i utenlandsk realkapital blir etter de fleste vesteuropeiske avtaler bare skattlagt i utlandet. Skattleggingen vil ofte bli lavere enn skattleggingen av realkapital i Norge, dels fordi skattesatsene er lavere i utlandet, og dels fordi ordningen kan føre til at skattyteren unngår noe av progresjonen i systemene. Slik skatteavtalene med Nederland, Storbritannia og USA er utformet, vil norske skatteregler få avgjørende betydning for skatt av norske eierinteresser i realkapital som ligger i disse landene.

I denne oversikten har vi stort sett bare tatt hensyn til hvordan skattene avhenger av varierende skattesatser i de ulike land. Andre forhold — som ulike definisjoner av inntektsbegrepet, ulik likningspraksis, kontrollvansker etc. — vil også ha betydning, og kanskje være utslagsgivende, for størrelsen av skattene. En mangler imidlertid materiale til å bedømme hvor mye slike forhold kan slå ut. Videre bør det understrekes at den direkte skatt bare er en av de faktorer som har betydning for lønnsomheten ved utenlandske kapitalplasseringer. Andre sider av skattesystemet og økonomien for øvrig kan ha vel så stor betydning.

English summary

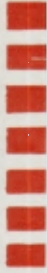
The purpose of this study is to illustrate the influence of income taxes and net wealth taxes on net profits (after taxes) from investments abroad as compared with the taxation of domestic investments. Total taxes on foreign investments are determined partly by the domestic tax legislation in the countries involved and partly by the bilateral double taxation conventions concluded by Norway with other countries.

Most of the study deals with the taxation of Norwegian stockholders operating through a company located abroad. The conclusions may be briefly summarized by saying that income originating abroad and transferred in the form of dividends to Norwegian *residents*, (individuals or companies) is, with few exceptions, more heavily taxed than income originating in Norway. The main reason is that, according to Norwegian tax legislation, foreign company stocks are treated less favourable than Norwegian company stocks. Taxes imposed by foreign countries on dividends paid to Norwegian residents are generally treated as an offset against Norwegian taxes. Therefore, provided that the dividend taxes are smaller than Norwegian taxes, foreign taxes have no effect on the total amount of taxes. If a high proportion of the income is retained as undistributed profit in the company, lower corporate taxes in foreign countries may counterbalance the higher taxes on the stockholders.

Tidligere ukommet i serien
Artikler fra Statistisk Sentralbyrå (ART)

- Nr. 1 Odd Aukrust: Investeringenes effekt på nasjonalproduktet *The Effects of Capital Formation on the National Product* 1957 28 s. Utsolgt.
- » 2 Arne Amundsen: Vekst og sammenhenger i den norske økonomi 1920—1955 *Growth and Interdependence in Norwegian Economy* 1957 40 s. Utsolgt.
- » 3 Statistisk Sentralbyrås forskningsavdeling: Skattlegging av personlige skattytere i årene 1947—1956 *Taxation of Personal Tax Payers* 1957 8 s. Utsolgt.
- » 4 Odd Aukrust og Juul Bjerke: Realkapital og økonomisk vekst 1900—1956 *Real Capital and Economic Growth* 1958 32 s. kr. 5,00.
- » 5 Paul Barca: Utviklingen av den norske jordbruksstatistikk *Development of the Norwegian Agricultural Statistics* 1958 23 s. kr. 2,00.
- » 6 Arne Amundsen: Metoder i analysen av forbruksdata *Methods in Family Budget Analyses* 1960 24 s. kr. 5,00.
- » 7 Arne Amundsen: Konsumelastisiteter og konsumprognoser bygd på nasjonalregnskapet *Consumer Demand Elasticities and Consumer Expenditure Projections Based on National Accounts Data* 1963 44 s. kr. 5,00.
- » 8 Arne Øien og Hallvard Borgenvik: Utviklingen i personlige inntektsskatter 1952—1964 *The Development of Personal Income Taxes* 1964 30 s. kr. 5,00.
- » 9 Hallvard Borgenvik: Personlige inntektsskatter i sju vest-europeiske land *Personal Income Taxes in Seven Countries in Western Europe* 1964 16 s. kr. 5,00.
- » 10 Gerd Skoe Lettenstrøm og Gisle Skancke: De yrkesaktive i Norge 1875—1960 og prognoser for utviklingen fram til 1970 *The Economically Active Population in Norway and Forecasts up to 1970* 1964 56 s. kr. 6,00.
- » 11 Hallvard Borgenvik: Aktuelle skattetall 1965 *Current Tax Data* 1965 38 s. kr. 6,00.
- » 12 Idar Møglestue: Kriminalitet, årskull og økonomisk vekst *Crimes, Generations and Economic Growth* 1965 63 s. kr. 7,00.
- » 13 Svein Nordbotten: Desisjonstabeller og generering av maskinprogrammer for granskning av statistisk primærmateriale *Decision Tables and Generation of Computer Programs for Editing of Statistical Data* 1965 11 s. kr. 4,00.

- Nr. 14 Gerd Skoe Lettenstrøm: Ekteskap og barnetall — En analyse av fruktbarhetsutviklingen i Norge *Marriages and Number of Children — An Analysis of Fertility Trend in Norway* 1965 29 s. kr. 6,00.
- » 15 Odd Aukrust: Tjue års økonomisk politikk i Norge: Suksesser og mistak *Twenty Years of Norwegian Economic Policy: An Appraisal* 1965 38 s. Utsolgt.
- » 16 Svein Nordbotten: Long-Range Planning, Progress- and Cost-Reporting in the Central Bureau of Statistics of Norway *Langtidsprogrammering, framdrifts- og kostnadsrapportering i Statistisk Sentralbyrå* 1966 9 s. kr. 4,00.
- » 17 Olav Bjerkholt: Økonomiske konsekvenser av nedrustning i Norge *Economic Consequences of Disarmament in Norway* 1966 25 s. kr. 4,00.
- » 18 Petter Jakob Bjerve: Teknisk revolusjon i økonomisk analyse og politikk? *Technical Revolution in Economic Analysis and Policy?* 1966 23 s. kr. 4,00.
- » 19 Harold W. Watts: An Analysis of the Effects of Transitory Income on Expenditure of Norwegian Households 1968 28 s. kr. 5,00.
- » 20 Thomas Schiøtz: The Use of Computers in the National Accounts of Norway *Bruk av elektronregnemaskiner i nasjonalregnskapsarbeidet i Norge* 1968 28 s. kr. 5,00.
- » 21 Petter Jakob Bjerve: Trends in Quantitative Economic Planning in Norway *Utviklingstendensar i den kvantitative økonomiske planlegginga i Norge* 1968 29 s. kr. 5,00.
- » 22 Kari Karlsen og Helge Skaug: Statistisk Sentralbyrås sentrale registre *Registers in the Central Bureau of Statistics* 1968 24 s. kr. 3,50.
- » 23 Per Sevaldson: MODIS II A. Macro-Economic Model for Short-Term Analysis and Planning *MODIS II En makroøkonomisk modell for korttidsanalyse og planlegging* 1968 40 s. kr. 4,50.
- » 24 Olav Bjerkholt: A Precise Description of the System of Equations of the Economic Model MODIS III *Likningssystemet i den økonomiske modell MODIS III* 1968 30 s. kr. 4,50.
- » 25 Eivind Hoffmann: Prinsipielt om måling av samfunnets utdanningskapital og et forsøk på å måle utdanningskapitalen i Norge i 1960 *On the Measurement of the Stock of Educational Capital and an Attempt to Measure Norway's Stock of Educational Capital in 1960* 1968 60 s. kr. 5,00.
- » 26 Hallvard Borgenvik: Aktuelle skattetall 1968 *Current Tax Data* 1969 40 s. kr. 7,00.

Publikasjonen utgis i kommisjon hos
H. Aschehoug & Co., Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere

Pris kr. 7,00

Omslag trykt hos Grøndahl & Søn, Oslo
For øvrig trykt hos Reklametrykk A/S, Bergen